

OUDE PRENTBRIEFKAARTEN: DE SINT-PIETERSBERG

XIV. HOOFDINGANG SLAVANTE (2)

B.G. GRAATSMA, Koningsplein 9, Maastricht

In aansluiting op de vorige aflevering geven de hier getoonde "ansichten" de voormalige hoofdingang van het gangenstelsel Slavante — "de drie poorten" — van nabij weer.

Een tocht ondergronds sprak altijd wel tot de verbeelding en het was dan ook een geliefd onderwerp om over naar huis te schrijven, bij voorkeur vergezeld van een afbeelding van de plaats waar men de berg was binnengegaan.

De op deze prentbriefkaarten zichtbare ingangen gaven alle toegang tot het destijds nog onaangetaste "Slavantestelsel", de meest uitgestrekte en tevens oudste (?) ondergrondse kalksteengroeve van de St.-Pietersberg. De grote uitbreiding had dit stelsel te danken aan de activiteiten van de paters Observanten van het in de direkte nabijheid gelegen en in 1489 gestichte Franciscaner klooster genaamd "Slavante". In de berg werden de mergelblokken gezaagd die nodig waren voor de bouw van hun (terrassen)klooster. Dat deze ingang in het begin van onze eeuw de belangrijkste toeristisch geëxploiteerde toegang tot het ondergrondse doolhof van de St.-Pietersberg was, bewijst de grote variatie aan prentbriefkaarten die er destijds van deze "drie poorten" zijn verschenen.

De eerste "ansicht", afgestempeld op 12 januari 1903, geeft een zomers beeld van de diepe holle weg met zijn rijk begroeide taluds waarvan vooral de hogere delen met struikgewas bedekt waren. Op de mergelwand boven de centrale ingang is een getekend "affiche" te onderscheiden waarop men de volgende tekst kon lezen: "Tout Visiteur a le droit de visiter la Salle du Mosasaurus etc. S'adresser aux guides". Opvallend aan deze tekst is dat hij volledig in het Frans gesteld is, hetgeen in die tijd voor deze contreien kenmerkend genoemd kan worden.

De tweede "ansicht" (1 april 1907) bevat een fraaie afbeelding van de hoofdingang, compleet met een voor de camera poserende gids met "flambouw", de lichtbron waarmee het ondergrondse landschap destijds werd verlicht. Het op de vorige ansicht reeds zichtbare "affiche" komt op deze haarscherpe afbeelding beter tot zijn recht. De gids is bovendien een goede

maatstaf voor het bepalen van de afmetingen van deze ingangspartij. Hieruit blijkt bijvoorbeeld dat de centrale (feitelijke) ingang in verhouding tot de rest vrij laag was, vooral als men bedenkt dat het erachter gelegen stelsel Slavante voor een groot deel juist gekenmerkt werd door (zeer) hoge gangen.

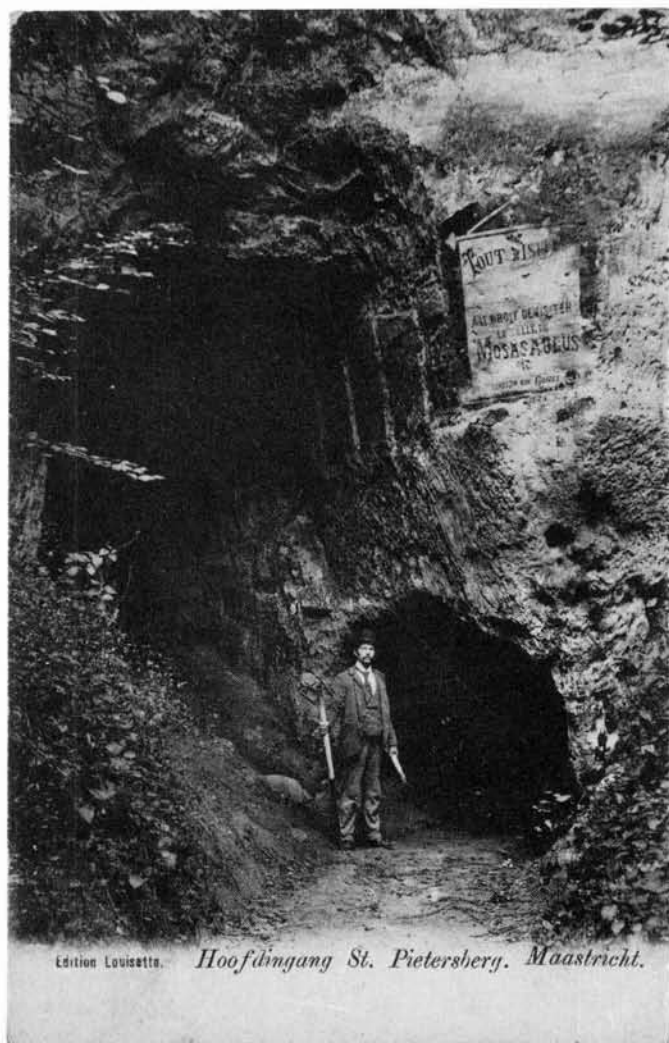
De derde "ansicht" is nooit verstuurd en derhalve ongedateerd, maar moet omstreeks 1910 in omloop zijn gebracht. Het meest opvallende verschil met de situatie op de eerste ansicht wordt gevormd door de begroeiing van de taluds. De vegetatie lijkt nu dichter en ruiger te zijn (geworden), maar als we naar de weinige struiken kijken, dan wordt duidelijk dat we hier te doen hebben met een winterse situatie.

Aan de hier getoonde ansichten valt af te lezen dat de aan weerszijde van die lage centrale (hoofd)ingang gelegen openingen vermoedelijk van gelijke ouderdom waren en bovendien ouder dan die middelste lage ingang. Het niveau van die holle weg zal aanvankelijk hoger gelegen hebben en wel zo

Groet uit Maastricht.

Ingang der grot St. Pietersberg.

dat het niveau ervan correspondeerde met dat van de beide hoge (zij)gangen. Met name op de derde Ansicht zijn boven de centrale ingang op de mergelwand als verticale strepen de zaagsporen van het blokbreken herkenbaar, hetgeen erop wijst dat deze beide hoge ingangen hier uitgezaagd zijn en mogelijk zelfs ooit met elkaar in verbinding hebben gestaan.

Ondanks het feit dat dit deel van de St.-Pietersberg niet ten prooi is gevallen aan de afgravingen ten behoeve van de cementindustrie, blijkt het toch zodanig gewijzigd te zijn dat er thans ter plekke nog maar weinig van die vroegere situatie te herkennen is. Zo is de holle weg, nadat het merendeel van die gangen hier door de ENCI met "vliegass" was volgespoten, vrijwel geheel dichtgestort. Het kleine deel van het Slavante-stelsel dat daarmee "gespaard" bleef, wordt nu gekenmerkt door kruipgangen die nauwelijks hoger zijn dan 30 cm en dientengevolge nog slechts ten dele "begaanbaar" zijn. Om ook de hoogst gelegen opening van "de drie poorten", waarvan het bovenste deel tot voor enkele jaren nog herkenbaar was, voorgoed onbereikbaar c.q. onherkenbaar te maken, heeft men een deel van die steile mergelwand "opgeblazen". Daarmee is ook het laatste herkenbare restant van wat ooit een van de fraaist gelegen berg-ingangen geweest moet zijn die de Nederlandse Maasdalzijde van de St.-Pietersberg heeft gekend, voorgoed verdwenen. Van het eens zo beroemde gangenstelsel Slavante zelf is vrijwel niets meer over.

